

Sygn. akt III AUa 579/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska (spr.)

SSA Jacek Zajązkowski

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 listopada 2015 r. w Ł.

sprawy **R. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o przyznanie emerytury na nowych zasadach

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 6 lutego 2015 r. sygn. akt VI U 922/14

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 579/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił R. P. prawa do ustalenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), powoływanej dalej jako „ ustawa o emeryturach i rentach z FUS ”.

W odwołaniu z dnia 2 czerwca 2014 r. ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji i obliczenie emerytury według nowych zasad, tj. zgodnie z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że w przypadku odwołującego przeliczenie emerytury według nowych zasad nie jest możliwe, ponieważ przepis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma zastosowania do osób mających ustalone prawo do emerytury na zasadach dotychczasowych (zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej).

Wyrokiem z dnia 6 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Płocku, VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał R. P. prawo do emerytury wyliczonej w oparciu o art. 55 w związku z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, począwszy od 1 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że R. P., urodzony (...), był uprawniony do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 15 stycznia 2005 r. Decyzją z dnia 29 lipca 2008 r. ubezpieczony nabył prawo do emerytury od dnia 15 lipca 2008 r. Emeryturę przyznano na podstawie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto wynagrodzenie – dochód – przychód, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1999 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 158,51 %, zaś podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową 2275,37 zł, wyniosła 3606,69 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 39 lat i 2 miesiące okresów składkowych oraz 7 miesięcy okresów nieskładkowych. Wysokość emerytury wyniosła ostatecznie 2397,41 zł. Przyznane świadczenie było waloryzowane i przeliczane z uwagi na zmianę stażu pracy. W dniu 17 października 2013 r. skarżący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego (tj. 65 lat i 3 miesiące) i o ponowne ustalenie wysokości świadczenia z uwagi na podleganie ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia przez ponad 30 miesięcy po nabyciu prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 6 listopada 2013 r. organ rentowy przyznał odwołującemu prawo do emerytury w wieku powszechnym od dnia 15 października 2013 r. Wyliczenia wysokości emerytury dokonał na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto podstawę wymiaru wcześniej ustalonej emerytury. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie uległ zmianie i został przyjęty z poprzedniej decyzji do obliczenia emerytury z 10 lat kalendarzowych i wyniósł 158,51 %. Podstawa wymiaru emerytury została obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 158,51 % przez kwotę bazową w wysokości 2275,37 zł i wyniosła 3606,69 zł. Wysokość świadczenia ustalono na kwotę 3291,18 zł. Do części socjalnej organ rentowy przyjął nową kwotę bazową obowiązującą od 1 marca 2013 r. w wysokości 3080,84 zł, a część należną za okresy składkowe i nieskładkowe obliczono od zwaloryzowanej podstawy wymiaru. Decyzją z dnia 27 marca 2014 r. ZUS przeliczył od 1 lutego 2014 r. wysokość emerytury z uwagi na zmianę stażu pracy uprawnionego. W dniu 16 maja 2014 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie emerytury i obliczenie jej wysokości w myśl nowych zasad. Zaskarżoną decyzją z dnia 28 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił skarżącemu przyznania emerytury według nowych zasad. Emerytura wyliczona na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wynosiłaby 3965,07 zł i jest świadczeniem korzystniejszym niż dotychczasowa emerytura.

Stan faktyczny sprawy ustalony został na podstawie dowodów z dokumentów, które nie były kwestionowane. W niespornych okolicznościach faktycznych sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione na gruncie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten stanowi, że ubezpieczonemu, spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 oraz dodatkowe określone w art. 55, może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy. Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że w obowiązującym systemie emerytalno-rentowym nie ma jednej emerytury, lecz są różne emerytury, na które ubezpieczony przechodzić może kilkakrotnie. Powołując się na zapatrywania judykatury Sąd zważył, że osoba uprawniona do emerytury na dotychczasowych zasadach (art. 27 ustawy) nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury kapitałowej (art. 26 ustawy), jeżeli kontynuuje ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczanej w systemie kapitałowym wystąpiła po dniu 31 grudnia 2008 r. - art. 55 w związku z art. 114 ust. 1 powołanej ustawy. Przepis art. 55 ustawy, umożliwiając ubezpieczonemu urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, zrównuje w pewnym sensie sytuację tych osób, z sytuacją ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które mogą - choć nabyły prawo do tzw. emerytury wcześniejszej - osiągając wiek powszechny złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, wyliczanej według art. 24 ustawy. Jeśli więc nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 ustawy brak jest zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 ma być pierwszym wnioskiem o emeryturę, to przepis art. 55 ustawy należy rozumieć, jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r., niezależnie od faktu uzyskania prawa do emerytury

wcześniejszej lub emerytury w obniżonym wieku. Kierując się powyższym Sąd Okręgowy orzekł reformatoryjnie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.. Sformułował zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 55 w związku z art. 26 i art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W świetle tego zarzutu ZUS wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie odwołania.

Apelujący zakwestionował podgląd prawny Sądu Okręgowego, że wnioskodawcy, urodzonemu (...) i uprawnionemu do emerytury w obniżonym wieku, służy prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy, gdyż R. P. nie mieści się w kręgu podmiotów objętych tym przepisem. Ustawodawca stanowiąc, że prawo do obliczenia emerytury służy „ubezpieczonemu”, a nie „emerytowi”, wyłączył emerytów z kategorii uprawnionych do tej emerytury. Nadto odwołujący się złożył wniosek o emeryturę w dniu 15 lipca 2008 r., zaś przepis wymaga złożenia wniosku po dniu 31 grudnia 2008 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W rozpatrywanej sprawie stan faktyczny nie jest sporny, kontrowersje powstały wokół zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do możliwości obliczenia emerytury R. P. w myśl art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), choć był on uprawniony do emerytury w obniżonym wieku od dnia 15 lipca 2008 r. Zgodnie z treścią tego przepisu ubezpieczonemu, spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Przepis ten umożliwia obliczenie emerytury w formule zdefiniowanej składki. Podstawę takiej emerytury stanowi suma składek zgromadzonych na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunkiem jest kontynuowanie ubezpieczenia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego oraz wystąpienie z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r.

Chybiony jest apelacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez uznanie, że R. P. mieści się w kręgu podmiotów objętych normą art. 55 powołanej ustawy, mimo iż nie złożył wniosku o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. Datę określoną w tym przepisie należy bowiem odnieść do złożenia wniosku o emeryturę w wieku powszechnym, a nie w wieku niższym. Kwestią tą zajmował się już wielokrotnie Sąd Najwyższy, także w uchwale z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257), w której stwierdził, że ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub emeryturę wcześniejszą. Uzasadniając tę tezę Sąd Najwyższy podkreślił, że z art. 55 nie wynika, aby wniosek o emeryturę w wieku powszechnym miał być pierwszym wnioskiem o świadczenie. R. legis art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ma związek z kontynuowaniem opłacania składek, nie zaś z ubieganiem się o emeryturę wcześniejszą lub w obniżonym wieku. Sąd Apelacyjny pogląd ten podziela. Sposób wyliczenia emerytury w formule zdefiniowanej składki zaczął obowiązywać od 1 stycznia 2009 r., a więc warunek złożenia wniosku po 31 grudnia 2008 r. miał umożliwić obliczenie emerytury od sumy składek zgromadzonych na indywidualnym koncie, stąd znaczenie decydujące ma kontynuowanie odprowadzania składek, a nie wcześniejsze uzyskanie świadczenia w obniżonym wieku. Emeryt, który po ustaleniu i pobraniu emerytury jest osobą czynną zawodowo i opłacającą składki na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalno-rentowe, zachowuje status ubezpieczonego, spełniającego warunki do uzyskania najkorzystniejszego należnego mu świadczenia emerytalnego, w tym do wyliczenia go metodą kapitałową, jeżeli emerytura obliczona według nowych zasad okaże się wyższa, a wniosek o nią złoży po dniu 31 grudnia 2008 r. Taki emeryt pozostaje w ubezpieczeniu i nadal pomnaża swoje konto, jako ubezpieczony w rozumieniu art. 4 ust. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2014r., I UK 27/14, LEX nr 1537287).

Sumując, emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną na podstawie dotychczasowych zasad (art. 53 ustawy) nie jest pozbawiony prawa do obliczenia emerytury korzystniejszej według nowych zasad na podstawie art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy, jeżeli kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego oraz z wnioskiem o obliczenie tej emerytury wystąpił po 31 grudnia 2008 r. Skorzystanie z prawnej możliwości obliczenia wyższej wysokości emerytury nie pozostaje do uznania organu rentowego. Zauważyć przy tym należy, że w art. 55 ustawy ustawodawca nie uregulował „przyznania prawa” do emerytury lecz prawo do „obliczenia emerytury” według innych zasad. W wyroku z dnia 7 listopada 2013r., II UK 143/13 (OSNP 2014 nr 10, poz. 148) Sąd Najwyższy wyłożył, że nie jest możliwa utrata uprawnienia do zweryfikowania wysokości długoterminowych świadczeń emerytalnych, ustalonych w deklaratoryjnych decyzjach, a więc emerytura może być obliczona równolegle według zasad dotychczasowych i nowych - wynikających z art. 26 w związku z art. 55 ustawy, jeżeli spełnione są ustawowe warunki. W niniejszej sprawie przesłanki te zostały przez wnioskodawcę spełnione, skoro kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, a wniosek o obliczenie emerytury według nowych zasad złożył po dniu 31 grudnia 2008 r.

Odnosząc się do argumentacji zawartej w uzasadnieniu apelacji stwierdzić trzeba, że emeryt - według definicji art. 4 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, traci „status ubezpieczonego” (art. 4 ust. 13) wówczas, gdy po przyznaniu prawa do emerytury nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym w ujęciu art. 13 i 14 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 1442 ze zm.). Jak stanowi art. 4 ust. 13 ustawy o emeryturach i rentach z FUS „ubezpieczony” to osoba, która podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz osoba, która przed wejściem w życie ustawy podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników. Każdy emeryt podlegał takim ubezpieczeniom przed przyznaniem prawa do emerytury, przy czym pozostawanie w ubezpieczeniu społecznym w dacie wniosku nie stanowi warunku do ubiegania się o obliczenie emerytury na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zawarte w art. 55 ustawy określenie „ubezpieczony” odnosić należy zatem do wymogu kontynuowania ubezpieczenia przed złożeniem wniosku o obliczenie emerytury według nowego systemu.

Mając powyższe na względzie Sąd drugiej instancji oddalił bezzasadną apelację organu rentowego na podstawie art. 385 k.p.c.

Przewodniczący: Sędziowie: